

Corybas pictus, een reuzenleuk dwergje

tekst, tekening en foto's: Rogier van Vugt

Minimalisme - de kleine orchideetjes uit het geslacht *Corybas* lijken het wel te hebben uitgevonden. Dit zit niet alleen in de geringe grootte van de plantjes maar vooral in de aantallen waarin de verschillende onderdelen aanwezig zijn. Elk plantje heeft een knolletje; daaruit groeit een rhizoompje dat op zijn beurt weer een enkel blaadje maakt. Als het plantje volwassen is dan ontvouwt zich samen met dat ene blaadje een enkel bloemetje. En dat alles in een formaat van enkele centimeters. Maar schoonheid zit niet altijd in grootte of veelvoud. En mensen die eenmaal een *Corybas* hebben gezien zullen deze dan ook niet snel meer vergeten.

Het is ongelooflijk om te zien dat in een orchideeëngeslacht waarbij elke soort is teruggebracht tot zulke minimalistische plantjes zo'n enorme diversiteit aan kleuren en vooral vormen bestaat. Er bestaan maar liefst 120 soorten. De soorten die bij de meeste mensen bekend zijn komen uit Australië. De meeste soorten daar hebben effen groen blad en vrij simpele bloemen die enkel lijken te bestaan uit een grote lip en een dorsaal sepaal die de lip als een hoedje beschermt. De andere bloemblaadjes zijn erg onderontwikkeld. Je zou ze bijna rudimentair kunnen noemen.

Groot areaal

Australië is echter niet het enige land waar *Corybas* voorkomt. Het areaal

strekt zich uit van het Himalayagebied, zuid China en Taiwan zuid-oostwaarts naar Nieuw Zeeland en diverse andere eilanden in de Stille Oceaan waaronder het Antarctische Macquarie eiland. In dit grote areaal zijn er diverse soorten *Corybas* te vinden waarbij de andere bloemblaadjes wel uitgroeien. In sommige gevallen zelfs tot een soort antennes. Deze geven de al bizar uitzijnde bloem een nog buitenaardse uitstraling.

Corybas pictus is zo'n buitenaards ogende soort. De witte lip is afgezet met een brede diep donkerbruinrode rand. Bij de dorsaal sepaal (het hoedje) is het precies andersom. Diep donkerrood met een transparant witte band aan het uiteinde. Vanuit de bloembasis steken de vier witte antennes schuin de lucht in. Dit klinkt al mooi maar het kan beter. Dit bloemetje rust namelijk op een blad dat gaderd is met glinsterende zilveren nerven. Alsof het is bedekt met een netje van minuscule briljantjes. En dit alles in een plantje dat ongeveer zo groot is als een Euro muntstuk.

Corybas pictus komt voor in Indonesië en Maleisië op de eilanden Borneo, Sumatra en Java. Hier groeit de soort op geringe hoogte op steile hellingen, bemoste rotsen en bemoste boomstammen. De soort kent in zijn natuurlijke habitat nauwelijks een droge tijd. Toch heeft het plantje een rustperiode. In deze tijd is het plantje niets meer dan een wit rond

knolletje, ongeveer ter grootte van een doperwt maar vaak nog kleiner.

Cultuur

In cultuur zijn de plantjes niet moeilijk maar wel kritisch - iets wat wel eens door elkaar gehaald wordt. Als eerste de grond. Deze moet luchtig zijn en het liefst veel organisch materiaal bevatten. Pure kokosvezelbrokjes bevallen goed. Maar ook een mengsel van potgrond en fijngeknipt veenmos werkt uitstekend. Eventueel gemengd met wat perliet of ander poreus mineraal materiaal. De toevoeging van een klein beetje klei of löss heeft door de extra mineralen die beschikbaar komen een positief effect op de vitaliteit van de plantjes.

Zolang de plantjes groen zijn moet het substraat te allen tijde vochtig blijven, echter niet nat. In de rusttijd mag de grond iets meer opdrogen. Het kurkdroog houden van het substraat heeft echter ook geen zin en kan de rustende knolletjes alleen maar verzwakken. Net als bij veel andere aardorchideeën is het verstandig om alleen langs de rand van de pot water te geven zodat de bovengrondse delen droog blijven. Bemesting mag maar wel heel licht. Organische mest heeft de voorkeur. De plantjes zijn erg zacht van structuur en hebben nauwelijks een wortelsysteem. Dit betekent dat de plantjes met een te lage luchtvochtigheid sneller uitdrogen dan ze vocht op kunnen nemen en dus niet goed

De plantjes zijn maar klein

kunnen overleven. Deze hoge luchtvochtigheid moet zo contant mogelijk worden gehouden. Hieronder zal ik drie omstandigheden geven waarin ze gehouden kunnen worden.

In de kas

In de kas heerst vaak wel een hoge luchtvochtigheid maar deze schommelt regelmatig. *Corybas* doet het hier het beste op een licht beschaduwde plekje waar bijvoorbeeld ook mos en varens goed groeien. Hier is de luchtvochtigheid hoger en schommelt de temperatuur ook niet zo snel. Het is wel van groot belang zoveel mogelijk te voorkomen dat de bladeren nat worden. Dit kan namelijk heel makkelijk rot veroorzaken en omdat elk plantje maar een enkel blaadje heeft kan dit fataal aflopen. Als de bladeren toch nat worden dep ze dan eventueel af met tissue papier of zorg dat ze snel op kunnen dro-

gen door luchtbeweging. Dit laatste is in de natuur het geval. In een kas met een instabiele of lage luchtvochtigheid en temperatuur kan de vensterbank methode worden toegepast (zie onder).

In een terrarium

Een terrarium is een stuk kleiner dan een kas wat zou vermoeden dat luchtvochtigheid en temperatuur makkelijk-

ker schommelen. Echter een terrarium staat in huis buiten de invloeden van weer en wind. Hierdoor is het klimaat redelijk stabiel en betrouwbaar. *Corybas* kan hier prima in gekweekt worden mits er weer rekening wordt gehouden met stagnerend water op het blad. Zorg wel voor voldoende licht. Als de bladsteel duidelijk gaat rekken (en het blad dus omhoog komt) staat het plantje te donker.

Corybas pictus op de vensterbank met doorzichtige *Phalaenopsis*pot

Een groepje *Corybas pictus* omgeven door een grotere pot opgevuld met mos

Op de vensterbank

De vensterbank lijkt een onmogelijke plek voor deze plantjes, maar toch is het een uitstekende plaats om ze te proberen. Simpelweg door een omgekeerde transparante *Phalaenopsis* pot over de pot met *Corybas* te plaatsen, creëer je een prachtig mi-

croklimaat. Een hoge luchtvochtigheid maar geen verstikking doordat er gaten in de *Phalaenopsis* pot zitten. Het is wel van belang dat er zoveel mogelijk van de transparante potruimte wordt benut. Als de plantjes zelf in een klein potje staan bestaat de kans dat de transparante pot te

veel inzakt en dus weinig ruimte voor de plantjes overlaat. Een mogelijkheid is dan om de pot met plantjes te plaatsen in een grotere pot en de tussenruimte tussen deze twee potten te vullen met mos. De doorzichtige pot kan dan mooi op het mos of op de buitenpot rusten en de plantjes hebben een mooi kasje. Deze pot doet het op alle vensterbanken behalve op het zuiden want de lucht in het minikasje kan erg warm worden als de pot lang in de zon staat. De knopjes en bloemetjes van *Corybas* zijn gevoelig voor droge lucht en kunnen dan 'instorten'. Als je trots je bloeiende *Corybas* meeneemt naar je orchideeënkring, houd dan de doorzichtige plastic pot er overheen.

Dit plantje is dus eigenlijk voor iedereen te kweken. En een goede cultuur wordt beloond met een gestage groei van het aantal plantjes: elke grote knol kan na een goed seizoen twee of drie nieuwe knollen maken. Al met al een ingewikkeld plantje geschikt voor beginners.

Een mooi groepje *Corybas pictus*

Corybas pictus in het wild, Mount Kinabalu, Borneo